

عنوان مقاله:

تحلیل وضعیت تاب آوری کالبدی سکونتگاه های روستایی در برابر سیلاب (مورد مطالعه: دهستان باقران شهرستان بیرجند)

محل انتشار:

مجله روستا و توسعه پایدار فضا، دوره 3، شماره 3 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 23

نویسندگان:

سیده سعیده بیرقی - دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه جغرافیای انسانی، دانشکده علوم جغرافیایی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

وحید ریاحی - دانشیار گروه جغرافیای انسانی، دانشکده علوم جغرافیایی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

سوران مصطفوی صاحب - کارشناسی ارشد برنامه ریزی شهری، دانشکده شهرسازی، دانشکده‌گان هنرهای زیبا، دانشگاه تهران، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

سیلاب یکی از مهم ترین بلایای طبیعی در نواحی روستایی ایران است. کشور ما با توجه به تنوع بلایای طبیعی و انسانی به عنوان یک کشور دارای مخاطرات متعدد شناخته می شود به طوری که از ۴۰ بلای شناخته شده، در مقیاس جهانی، بیش از ۳۰ بلای طبیعی در ایران به وقوع می پیوندد. همچنین در نواحی روستایی شرایط به گونه ای است که همزمان با سیلاب، با خشک سالی مواجه هستند. تحقیق حاضر به مسئله تاب آوری سکونتگاه های روستایی در برابر سیلاب با تاکید بر ابعاد کالبدی پرداخته است. از آنجا که استان خراسان جنوبی و به ویژه شهر بیرجند و مناطق پیرامون آن جزو نواحی مهم سیل خیز ایران به شمار می رود، پهنه بندی خطرات و تاب آوری کالبدی نواحی روستایی در برابر سیلاب اهمیت می یابد. هدف تحقیق شناخت درجه سیل خیزی و وضعیت تاب آوری کالبدی روستاهای پیرامون شهر بیرجند در برابر سیلاب است. روش تحقیق توصیفی- تحلیلی است و جامعه آماری تحقیق روستاهای دهستان باقران در بخش جنوبی شهر بیرجند و دامنه رشته کوه باقران است که شامل ۲۴۹ روستا، ۹۰۴۲ خانوار و ۳۴۰۷۱ نفر جمعیت بر اساس سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۵ بوده است. به همین منظور جامعه نمونه تحقیق روستاهای گلپای، رکات سفلی، گیوک سفلی، نوکند و زینی انتخاب گردید که مجموعا دارای ۱۶۰ خانوار و ۴۶۵ نفر جمعیت بوده است. برای جمع آوری اطلاعات از داده های رسمی و مطالعات میدانی استفاده شده است. در مطالعات میدانی برداشت کالبدی از سکونتگاه های روستایی صورت گرفته و علاوه بر آن مصاحبه با ۲۸ نفر از صاحب نظران متخصص در مطالعات روستایی انجام شد. نتایج تحقیق نشان می دهد که دامنه شمالی رشته کوه باقران از شدت سیل خیزی بالایی برخوردار است. سپس دو روستای نوکند و رکات سفلی با شدت سیل خیزی پایین و ۳ روستای گلپای، گیوک سفلی و زینی از شدت سیل خیزی بالاتری برخوردارند؛ به علاوه در بین روستاهای مورد مطالعه با بررسی شاخص های کیفیت بنا، تعداد طبقات، اسکلت بنا، قدمت بنا و کاربری روستاهای گیوک سفلی و گلپای بالاترین سطح تاب آوری کالبدی را دارد.

کلمات کلیدی:

نواحی روستایی، بلایای طبیعی، سیلاب، تاب آوری، شهرستان بیرجند

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1708943>

